1938 – 1945

Aktivita **Co kdyby**

Cíle: Zm?ní žáci osud romské ženy, dostanou-li možnost m?nit historii? Posílení etických hodnot žák?.

V?ková kategorie: 2. stupe? ZŠ

Pr??ezová témata: OSV-Kreativita, rozhodovací dovednosti, praktická etika; MKV-multikulturalita

?as: 45 minut

Pom?cky: Medailonek Emílie Hanákové

Pr?b?h: Seznamte žáky s p?íb?hem Emílie H. prost?ednictvím textu medailonku. Po p?e?tení / p?evypráv?ní se znovu vra?te k momentu v úvodu medailonku.

Na podzim 1942 p?išel místní ?etník z Dolní Lhoty varovat rodi?e Emílie Hanákové: „Už to došlo, že vás máme brát. Legitima?ky vám nechám a d?lejte, co umíte.“ Na podzim 1942 bylo totiž na?ízeno, aby všichni Romové odevzdali své osobní legitimace, místo kterých jim m?ly být vydány tzv. Cikánské legitimace, bez ohledu na zp? sob života, jen na základ? rasových kritérií. Varováním poskytl ?etník rodin? možnost k út?ku na Slovensko; rodina toho však nevyužila.

Zadání pro žáky: P?estavte si, že se rodi?e Emílie rozhodli odejít i s Emílií a její novou rodinou na Slovensko. Jak by se její život odvíjel? Zkuste rozvinout její p?íb?h novým sm?rem. Žák?m stanovte ?asový limit na zpracování p ?íb?hu.

Po dokon?ení práce nejprve prove?te rychlý pr?zkum. Všichni žáci si stoupnou. Pokládejte otázky, na které si žáci mohou odpov?d?t pouze ano/ne. Pokud si na otázku žák odpoví „ne“, posadí se. Ti, kdo si odpoví ano, z? stávají stát. Po logickém ?et?zci otázek z?stane stát n?kolik žák? /nejmén? však jeden. Požádejte jej o p?e?tení p?íb?hu. P?íklad ?et?zových otázek: Dostala se rodina bezpe?n? na Slovensko? Vyhnula se na Slovensku transport?m Rom? do koncentra?ních tábor?? Dostala Emilie šanci na záchranu života? P?ežila Emilie válku? Zachránil se i její syn? …

Aktivita **Osobní odvaha**

Cíle: Práce s textem, rozvoj kritického myšlení, formulace vlastního názoru

V?ková kategorie: 2. stupe? ZŠ

Pr??ezová témata: OSV-Rozvoj schopností poznávání

?as: 30 minut

Pom?cky: PL Osobní odvaha

Zadání pro práci s PL: V PL Osobní odvaha je výtah z vypráv?ní Emílie Hanákové. Žáci podle otázek s textem pracují samostatn?. Po reflexi a ujasn?ní ?ešení otázek m?žete nechat plynout diskusi na další otázky/post?ehy, které žáky k úryvk?m napadají.

Pracovní list Krajinou příběhů – Uherský Brod

Osobní Odvaha

Úryvky z textu vyprávění Emílie Hanákové

Pocházím ze Lhoty u Luhačovic. Tatínka sem neměla Cigána, ale bílého. Enomže maminka si vzala druhého, Cigána, no a ten mňa vychoval. Měla sem tatínka nevlastního, ale on byl ohromný člověk.

Mojí rodiče žili ve Lhotě a potom byli zebraní. Byl tam nejaký, jak sa to dřív říkalo, strážmistr, nejaký Nejezchleba, a on dal tatínkovi slovo, to si pamatuju, že néni možné, aby došli, jako tí Němci, a zebrali nás tak z ničeho nic, že aspoň tři dni dajú, než nás budú brat. Dal čestné slovo a on to slovo dodržal. Jak mu to došlo, okamžitě dojel na kole a ohlásil to tatínkovi: „Už to došlo, že vás máme brat. Legitimačky vám nechám a dělejte, co umíte." Znamenalo to, že sme mohli utéct a aj sme to měli v úminku, že utečem na Slovensko, tatínek tam měl sestru.

Cigáni mívali dřív za starých časů legitimačky, takové dost' veliké. Bylo tam napsané Cikánská legitimace. Já sem ju ve 14 rokách nedostala, já su míšenka. Měla sem občanskú legitimačku a dybych byla ve Lhotě, kde sem vyrástla, určitě bych ztama do koncentráku nešla.

Enomže já sem byla přivdaná do Luhačovic a měla sem malé děcko. Proti Lhotě to tam bylo neco úplně iné, chceli tam mět čistý rajón.

...

Ráno, bylo myslím 5 hodin, všecko auf a protože bylo moc děcek malých, tož nás odpravili vozama, žebřiňákama, do Uherského Brodu, na nejaké panské družstvo nebo co takového; teď je tam JZD a je tam nekde aj vajčárňa. 3) Tak tam na dvoře sme trčali eště dva dni a až na ten třetí deň teprvá došli mojí rodiče, protože jejich zlínský okres byl malý, tak ich spójili s Cigánama z našeho brodského okresu.

...

Na třetí deň sme šli do vagónů. 4) Byla tam taká náspa a taká místnosť. Po tej náspy sa šlo do tej místnosti a tam mňa fúkli bokem, no a eště aj toho prvého manžela, protože já už su podruhé vdaná, no a eště aj to děcko, no a eště aj jednu rodinu, víte, také míšenci. Tak nás tam pichli.

No a matka fčíl byla navrchu a my dúle. A já si povidám, tož každý vagón je zvlášť, nebudeme ani vědět, kde sme a co sme, mňa nechajú doma a matka ani nebude vědět, že su doma. Tak abych jí to, víte, nejak mohla dat vědět. Nijak to ale nešlo. Tých četnikú tam bylo strašně moc.

A fčilkáj tam byl jeden, nevím, jak se menoval, takový opravdu dobrý člověk to byl. Já sem klekla na kolena a pro Boha sem ho prosila, aby mňa pustil k tým rodičom, no a tak sem ho držala, nechcela sem ho pustit. A on povidá: „Dybys věděla a oni dyby věděli, na co čekajú. Dyby jim tady každému ruku pravú usekli, tak by na tom byli lepší, než co jich čeká."

Myslel, že mňa tým uklidní, já sem byla eště horší. Nechtěla sem ho pustit a on, jak sem ho tak držala, plakal zarovno se mnú. Tak jak sem byla ohlá, ty slze kapaly ně za krk. A vzal si aktovku a povidá: „Jak sa rodiče menujú?" A já povidám: „Anastázie Vlčnovská a Antonín Vlčnovský." On šel do toho vagónu, nechcel, aby sa nekdo vzbúřil nebo co takového. Anastázie Vlčnovská a Antonín Vlčnovský, vemte si préj plachtu a poďte si pro slámu, abyste neseděli ve vagóně jak prasata.